

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3 18 81 88
Telefax 070 - 318 79 51

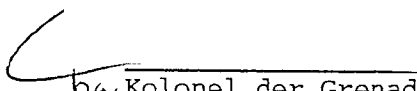
- Aan:
Zie verzendlijst.

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
Onderwerp		DIS/92/095/0549	14 februari 1992
Joegoslavië: recente ontwikkelingen			
(nr 12/92)			

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.

2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Hét Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

na Kolonel der Grenadiers

Bijlagen
één

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
318 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/92/095/0549, d.d. 14 februari 1992

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken

t.a.v. AMAD

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
12/92

(Afgesloten 141100 FEB 1992)

Kroatië

De afgelopen dagen zijn opnieuw gewapende incidenten gemeld uit de omgeving van een aantal Kroatische steden, waaronder Osijek en Dubrovnik. Zowel Servische als Kroatische media stelden dat deze incidenten ernstiger van aard waren dan de gebeurtenissen eerder deze week, die werden gepresenteerd als de zwaarste schendingen van het bestand sinds dit begin januari van kracht werd. De Duitse minister van Buitenlandse Zaken Genscher stelde gisteren dat het staakt-het-vuren irrelevant dreigt te worden indien niet snel wordt besloten tot de legering van een VN-vredesmacht.

Internationale vredesinspanningen

De Secretaris-Generaal van de VN, Ghali, heeft gisteren de Veiligheidsraad geadviseerd om te besluiten tot de uitzending van een VN-vredesmacht van tenminste 10.000 man naar Kroatië. De Raad zal daarover volgende week discussiëren. Inmiddels is reeds een aantal lidstaten gevraagd naar hun bereidheid om aan een dergelijke troepenmacht deel te nemen. Daarbij werd overigens benadrukt dat buurlanden van Joegoslavië geen troepen zullen leveren. Nederland heeft in een eerder stadium reeds aangegeven bereid te zijn om een bijdrage te leveren aan een VN-vredesmacht in Joegoslavië. Het is echter de vraag of dit aanvaardbaar zal zijn voor Servië, dat twijfel heeft geuit aan de neutrale opstelling van Nederland in het kader van de EG-waarnemersmissie.

De aanbeveling van de SG is verrassend, omdat nog niet is voldaan aan de eerder door de VN zelf gestelde criteria voor de legering van een vredesmacht. Niet alleen wordt het bestand in Kroatië herhaaldelijk geschonden, maar ook hebben de Serviërs in de Krajina de in het VN-plan voorziene aftocht van de federale strijdkrachten (JNA) uit hun gebied en de ontwapening van de (Servische) milities in hun gebieden verworpen, omdat zij zich door een VN-vredesmacht onvoldoende beschermd achten tegen eventuele Kroatische agressie. Gisteren stelde een minister van de Krajina dat een VN-vredesmacht tot doel had "de Krajina voor Kroatië te bezetten". Eerder deze maand hadden vertegenwoordigers van de Krajina reeds bedreigd met gewapend verzet tegen VN-militairen.

Overigens houdt ook de Kroatische regering bedenkingen tegen elementen in het VN-plan. Met name verwerpt zij het feit dat de (Servische) autoriteiten in de Krajina voorlopig het lokale gezag blijven uitoefenen en wil zij voorkomen dat de aanwezigheid van de VN-vredesmacht tot gevolg heeft dat de Krajina gedurende langere tijd aan het Kroatische gezag onttrokken blijft. De Kroatische president Tudjman heeft deze bezwaren gisteren herhaald in een brief aan Ghali, maar daarbij gesteld dat het "technische kwesties" betreft die de legering van de VN-macht niet in de weg staan.

De JNA

De voormalige CGS van de JNA, Mirkovic, heeft in een open brief gesteld dat het beter is als "de politici een aantal taken zouden overlaten aan de militairen". Mirkovic is een prominent lid van de eind 1990 heropgerichte communistische

partij SK-PJ en heeft de afgelopen jaren (onder meer ten tijde van de mislukte coup in de Sovjet Unie) meermaals de Joegoslavische militairen opgeroepen de incompetent genoemde burger-politici aan de kant te zetten.

Er zijn aanwijzingen voor ontevredenheid onder JNA-militairen. Met name het voornemen van waarnemend federaal minister van Defensie Adzic om mee te werken aan het VN-vredesplan en in dat kader in te stemmen met de terugtrekking van de JNA uit de "Servische" delen van Kroatië is bij hen op verzet gestuit. Tegen deze achtergrond is een verheviging van de militaire oppositie tegen Adzic c.s. niet uitgesloten. Een militaire coup in Joegoslavië, zoals Mirkovic kennelijk voorstaat, blijft echter onwaarschijnlijk.

Servië/Montenegro

De regeringen van Servië en Montenegro hebben gisteren aangekondigd dat zij hebben besloten tot de oprichting van een gezamenlijke staat, die de rechtsopvolger van Joegoslavië zou moeten worden. Van Montenegrijnse zijde was de afgelopen maanden sprake van terughoudendheid ten opzichte van Servische voorstellen hiertoe. Eind vorig jaar had Montenegro gesteld dat een dergelijke staat slechts kon worden gesticht op basis van gelijkberechtiging van beide volkeren. In het bedoelde bericht werd echter niet aangegeven in hoeverre aan deze eis zal worden voldaan.

Uit de melding kan worden opgemaakt dat de Servische leiding niet (langer) streeft naar de vorming van een uitsluitend Servisch staatsverband. Waarschijnlijk wordt echter de mogelijkheid open gelaten dat (delen van) andere republieken, met name die waarin de Serviërs domineren, zich in een later stadium zullen aansluiten bij het nieuw te vormen staatsverband.

Het is overigens vrijwel uitgesloten dat de andere republieken de nieuwe staat zullen erkennen als rechtsopvolger van Joegoslavië, omdat daarmee tevens haar recht erkend wordt op alle bezittingen en tegoeden van het land, inclusief bijvoorbeeld het materieel van de JNA. Het is evenwel onwaarschijnlijk dat eventuele onderhandelingen over de verdeling van bezit en verplichtingen tussen hen, zoals formeel is afgesproken in het kader van de EG-vredesconferentie over Joegoslavië, op korte termijn tot resultaat zullen leiden. Daarom is het te verwachten dat alle deelstaten zullen proberen zo veel mogelijk bezittingen van de federatie onder eigen beheer te krijgen c.q. te houden.

Bosnië-Herzegovina

Gisteren is op initiatief van de EG-afgezant voor Joegoslavië, Lord Carrington, onder EG-auspiciën overleg begonnen tussen de drie belangrijkste etnische groeperingen van Bosnië-Herzegovina over de politieke toekomst van de republiek. Dit is bedoeld om te voorkomen dat de toenemende etnische spanningen in Bosnië-Herzegovina escaleren.

Zoals bekend hebben de Kroatische en Moslim-afgevaardigden eind vorig jaar de republiek in zijn huidige grenzen soeverein verklaard en heeft de Bosnische regering de EG verzocht tot erkenning van de onafhankelijkheid van Bosnië-Herzegovina. Dit verzoek is echter verworpen omdat de Servische minderheid (ruim 30% van de Bosnische bevolking) het streven naar onafhankelijkheid afwijst en de voorkeur geeft aan opdeling van de republiek in langs etnische lijnen gevormde kantons, die zelfstandig beslissen over hun politieke toekomst. Deze oplossing wordt inmiddels ook nagestreefd door de Kroaten in Bosnië-Herzegovina, maar de Moslims blijven vasthouden aan de onafhankelijkheid voor de republiek in zijn huidige vorm. Gezien deze tegenstellingen is het onwaarschijnlijk dat het bedoelde overleg zal resulteren in een voor alle partijen aanvaardbare oplossing.

Conclusie/vooruitzicht

Hoewel de SG van de VN heeft geadviseerd een VN-vredesmacht naar Joegoslavië te zenden, wordt nog steeds niet aan alle voorwaarden voldaan. Niet alle partijen stemmen in met de komst van een dergelijke macht. Het is onwaarschijnlijk dat de Serviërs in Kroatië hun bezwaren tegen het VN-plan zullen opgeven. Ook moet erop worden gerekend dat zowel binnen de Kroatische regering als in de JNA het verzet tegen (elementen van) het plan zal toenemen. Een besluit tot legering van een vredesmacht zal een de-escalatie van de tegenstellingen in Kroatië tot doel hebben, maar zou in de praktijk escalerende gevolgen kunnen hebben.